

LỰA CHỌN VÀ SỬ DỤNG BÀI HÁT THIẾU NHI TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC NHẪM GIÚP TRẺ MẦM NON LÀM QUEN VỚI TOÁN

LƯƠNG THỊ MINH THỦY*, LÊ THỊ THÙY DUNG
Khoa Giáo dục Mầm non, Trường Đại học Sư Phạm, Đại học Huế
*Email: luongthiminhthuy@dhsphue.edu.vn

Tóm tắt: Xác định được vai trò, ý nghĩa của các bài hát thiếu nhi đối với sự phát triển của trẻ và đối với hoạt động làm quen với Toán. Trên cơ sở đó, nghiên cứu việc lựa chọn và sử dụng các bài hát thiếu nhi góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả của hoạt động cho trẻ làm quen với toán thông qua hoạt động học ở trường mầm non

Từ khóa: Bài hát thiếu nhi, làm quen với toán, trẻ mầm non.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đổi mới là một yêu cầu tất yếu đang đặt ra đối với tất cả các ngành học, cấp học của hệ thống giáo dục (GD). Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về: *“Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo”* đã nêu rõ định hướng đổi mới GD là: *“chuyển mạnh quá trình GD từ chủ yếu chú trọng kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học”, “học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn, GD nhà trường kết hợp với gia đình và xã hội”*, đáp ứng yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của đất nước. Trong chương trình giáo dục mầm non, hoạt động làm quen với Toán đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển nhận thức cho trẻ từ 3 đến 6 tuổi, bồi dưỡng khả năng tìm tòi, quan sát, so sánh... rèn luyện tư duy, kích thích tính sáng tạo, phát triển ngôn ngữ,... góp phần hình thành nhân cách cho trẻ, đặc biệt trong việc chuẩn bị cho trẻ vào lớp 1.

Góp phần đổi mới và nâng cao hiệu quả của hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với Toán, GV cần tích cực đổi mới phương pháp, biện pháp và phương tiện dạy học theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực cho người học.

Các bài hát thiếu nhi có vai trò vô cùng quan trọng đối với cuộc sống của mỗi đứa trẻ. Nó giáo dục tình cảm, đạo đức, thẩm mỹ cho trẻ, hình thành cho trẻ lòng yêu thiên nhiên, Tổ quốc, tình yêu thương con người. Không chỉ vậy, các bài hát thiếu nhi còn là phương tiện nâng cao khả năng trí tuệ, phát triển thể chất, giúp trẻ phát triển trí tưởng tượng, củng cố kiến thức trẻ qua học tập, vui chơi. Chính vì vậy, mà các bài hát thiếu nhi có vai trò không thể thiếu trong các hoạt động của trẻ kể cả trong học tập hay trong các hoạt động vui chơi.

Bài viết trình bày một số kết quả nghiên cứu về lựa chọn và sử dụng các bài hát thiếu nhi nhằm nâng cao hiệu quả của hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với Toán ở trường mầm non qua hoạt động học có chủ đích.

2. NỘI DUNG

2.1. Một số kết quả từ nghiên cứu lí luận

2.1.1. Vai trò của các bài hát thiếu nhi đối với sự phát triển của trẻ [1]

Bài hát thiếu nhi là thể loại âm nhạc được sáng tác dành cho đối tượng trẻ em, vừa có thể mang chức năng giải trí vừa có thể mang chức năng giáo dục. Chẳng hạn, thông qua các bài hát để dạy trẻ em biết về văn hóa của địa phương mình và các nơi khác, về cách cư xử đẹp, về những điều thực tế và về các kỹ năng. Bên cạnh đó, các bài hát thiếu nhi còn có vai trò trong sự phát triển của trẻ như:

Các bài hát thiếu nhi có vai trò góp phần phát triển trí tuệ, âm nhạc nói chung và các bài hát thiếu nhi nói riêng hoàn toàn có thể làm được điều đó. Không chỉ đơn thuần là để vui chơi, giải trí, âm nhạc còn thúc đẩy sự phát triển trí tuệ của con người. Đặc biệt là đối với trẻ em, các hình thức tư duy trực quan hành động, trực quan hình tượng và tư duy trừu tượng được biểu hiện trong bất cứ hoạt động nào trong đó có âm nhạc. Càng ngày càng có nhiều cuộc nghiên cứu cho chúng ta thấy mối liên hệ giữa thành tích học tập và việc học nhạc của trẻ.[8] Chuyên gia âm nhạc trẻ em Meredith LeVande của MonkeyMonkeyMusic.com cho rằng: “Âm nhạc kích thích những phần não liên quan đến việc đọc, học toán và phát triển cảm xúc của trẻ”. Cao độ và nhịp điệu là hai yếu tố đặc trưng của âm nhạc. Vì vậy, từ giai đoạn còn rất nhỏ, khi nghe được giọng nói thông qua các bài hát, trẻ sẽ tạo được sự chủ động trong việc phân biệt các cao độ và nhịp điệu. Chính bằng cách này, trẻ sẽ sớm hình thành trí thông minh âm nhạc và âm nhạc sẽ hỗ trợ rất nhiều cho trẻ trong sự phát triển các hoạt động trí tuệ khác.

Khi đến độ tuổi Tiểu học, trẻ dễ bị hấp dẫn bởi những bài hát liên quan đến học đếm, đánh vần hoặc ghi nhớ một chuỗi các sự kiện. Từ đó, hoạt động của tư duy sẽ được đẩy mạnh một cách phong phú, tích cực và sự sáng tạo hay xu hướng thẩm mỹ của trẻ cũng dần được hình thành và bồi đắp.

Các bài hát thiếu nhi giúp phát triển ngôn ngữ, tương tự với việc hỗ trợ phát triển tư duy, âm nhạc còn giúp việc phát triển ngôn ngữ của trẻ mang lại nhiều hiệu quả tích cực bởi lẽ vùng xử lý toán và vùng xử lý ngôn ngữ trong cấu trúc não bộ của trẻ đều nằm rất gần vùng xử lý âm nhạc. Các nhà khoa học Anh đã chứng minh có sự liên hệ chặt chẽ giữa âm nhạc và ngôn ngữ vì cả 2 đều phụ thuộc vào khả năng phân biệt âm thanh của người nghe. Từ khi sinh ra, trẻ em đã sẵn sàng để giải mã các từ, các âm thanh và chính việc giáo dục âm nhạc sẽ giúp tăng cường sự phát triển của những khả năng tự nhiên này. Với việc liên kết những giai điệu gần gũi, dễ nhớ cùng lời hát giản đơn, quen thuộc, các bài hát sẽ dễ dàng tiếp cận với trí nhớ của trẻ, để trẻ thuộc và hát theo. Ban đầu có thể chỉ là những câu hát ngẫu nhiên theo giai điệu, bi bô chưa rõ lời nhưng khi được lặp lại thường xuyên, kết hợp với sự hỗ trợ, uốn nắn từ người lớn, việc tiếp cận ngôn ngữ của trẻ sẽ được chính xác hơn. Và thông qua sở thích về âm nhạc thì khả năng ngôn ngữ, giao tiếp của trẻ trong đời sống cũng nhờ vậy được nâng cao. Chính từ đó, việc giáo dục âm nhạc và phát triển ngôn ngữ cần được đan xen với nhau để hỗ trợ và mang lại hiệu quả tối ưu trong hành trình phát triển của trẻ.

Các bài hát thiếu nhi giúp trẻ phát triển khả năng bộc lộ cảm xúc, nghiên cứu của Đại học Vanderbilt đã cho thấy rằng, trẻ em có nền tảng vững chắc về cảm xúc có xu hướng xã hội hóa hơn, cảm thấy hạnh phúc hơn và học tập tốt hơn những bạn bè đồng trang lứa thiếu đi nền tảng này. Và yếu tố cảm xúc của trẻ hoàn toàn có thể được bồi dưỡng thông qua âm nhạc. Chính những trải nghiệm với âm nhạc từ những năm tháng đầu đời sẽ giúp trẻ kết nối tình cảm với những người xung quanh thông qua sự nhịp nhàng và cách thể hiện sáng tạo trong các bài hát. Đồng thời thái độ của trẻ đối với hạnh phúc cũng được phát triển với những thể loại âm nhạc có giai điệu tươi sáng, vui vẻ. Đó có thể là những bài hát thiếu nhi được sáng tác từ rất nhiều năm về trước, được truyền lại qua rất nhiều thế hệ và quen thuộc với chính tuổi thơ của các bậc phụ huynh. Nhưng khi được phối khí lại theo một “hơi thở” mới, vui tươi và hiện đại, kết hợp với sự biểu diễn sôi động, nhiều màu sắc thì những bài hát ấy vẫn trở thành những ca khúc “nằm lòng” của rất nhiều bạn nhỏ. Âm nhạc có ý nghĩa rất quan trọng đối với sự phát triển về mặt tinh thần của trẻ của trẻ. Nó vừa là con đường, vừa là phương tiện để phát triển triển tâm sinh lí cho trẻ mẫu giáo. Trong quá trình tiếp xúc với âm nhạc giúp hình thành cho trẻ lòng yêu thiên nhiên, Tổ quốc, tình yêu thương con người. Không chỉ vậy, giáo dục âm nhạc còn là phương tiện nâng cao khả năng trí tuệ, phát triển thể chất, giúp trẻ phát triển trí tưởng tượng, củng cố kiến thức trẻ qua học tập, vui chơi. Quá trình trẻ tiếp xúc và hoạt động âm nhạc như học hát, nghe hát, vận động theo nhạc, chơi trò chơi âm nhạc... sẽ hình thành ở trẻ những yếu tố của một nhân cách phát triển toàn diện, hài hoà, là sự phát triển về thẩm mỹ, đạo đức, trí tuệ và thể lực. Chính vì vậy, âm nhạc vô cùng quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của trẻ.

2.1.2. Ý nghĩa của việc sử dụng các bài hát thiếu nhi trong hoạt động học cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán

Hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với toán có vai trò rất quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của trẻ đặc biệt là khả năng tư duy phát triển trí tuệ. Việc nghiên cứu, tìm hiểu và đổi mới phương pháp, sử dụng hiệu quả các công cụ và phương tiện dạy học luôn được các nhà giáo dục và các giáo viên mầm non quan tâm. Trong đó, các bài hát thiếu nhi luôn được xem là một phương tiện vô cùng hiệu quả mà các giáo viên lựa chọn và sử dụng nhằm nâng cao chất lượng giáo dục trẻ bởi những ý nghĩa sau:

Tập trung sự chú ý của trẻ vào hoạt động, không có trẻ em nào mà không biết đến các bài hát thiếu nhi, các bài hát thiếu nhi nó chính là một phần tuổi thơ của trẻ. Những đứa trẻ rất quan tâm đến những bài hát thiếu nhi. Tùy đặc điểm của mỗi độ tuổi mà trẻ có khả năng cảm thụ âm nhạc khác nhau. Tuy nhiên chúng có một đặc điểm chung chính là chúng rất thích giai điệu, âm thanh và nội dung của bài hát. Bài hát thiếu nhi thường có giai điệu vui tươi, hồn nhiên, lời ca trong sáng, nội dung vừa phong phú vừa gần gũi quen thuộc phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí của trẻ ở lứa tuổi mầm non. Chính vì vậy mà mỗi khi các bài hát thiếu nhi được xướng lên thì đều rất thu hút sự chú ý của trẻ. Thứ nhất là nhờ đặc điểm của các bài hát thiếu nhi phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí của trẻ và thứ hai là các bài hát thiếu nhi dường như đã đi sâu vào tiềm thức của trẻ thơ.

Duy trì sự hứng thú của trẻ xuyên suốt hoạt động học, sau khi gây được sự chú ý của trẻ vào hoạt động việc tiếp theo mà giáo viên cần phải làm chính là duy trì sự hứng thú của trẻ xuyên suốt quá trình truyền đạt kiến thức cho trẻ. Đặc biệt là đối với hoạt động học cho trẻ mầm non làm quen với toán, một hoạt động trong lĩnh vực phát triển nhận thức của trẻ có tính chất khô khan và làm trẻ rất mau chán thì công việc này lại trở nên khó khăn gấp bội.

Quay lại với phương pháp gây sự chú ý của trẻ vào hoạt động học là sử dụng các bài hát thiếu nhi. Chúng tôi đặt ra một câu hỏi tại sao các bài hát thiếu nhi có thể gây sự chú ý của trẻ vào hoạt động học cho trẻ làm quen với toán thì tại sao chúng ta không sử dụng chính các bài hát đó để duy trì sự hứng thú của trẻ xuyên suốt quá trình cho trẻ làm quen với toán. Vậy với câu hỏi đó giáo viên nên làm gì?

Các bài hát thiếu nhi có nội dung rất phong phú, bao gồm nhiều đối tượng và chủ đề. Vì vậy, khi chúng ta lựa chọn các bài hát thiếu nhi để gây sự chú ý cho trẻ ta nên sử dụng các đối tượng đó làm đối tượng trung gian cho trẻ khám phá, tiếp thu các kiến thức. Như vậy thì trong quá trình cho trẻ tìm hiểu, tiếp thu kiến thức trẻ sẽ luôn duy trì được hứng thú. Đối với các hoạt động khác ví dụ như hoạt động cho trẻ làm quen với môi trường xung quanh, hoạt động học “khám phá củ cà rốt quả cà chua” thì khi giáo viên có thể sử dụng bài hát “vườn rau của bé” hoặc là “chú thỏ con” rồi từ đó giúp trẻ khám phá đối tượng. Tuy nhiên đa số các đề tài trong hoạt động học cho trẻ làm quen với toán thì khác, nội dung bài hát chỉ là đối tượng trung gian để trẻ khám phá kiến thức được học. Nội dung hay các đối tượng trong các bài hát thiếu nhi nếu không làm đối tượng trực tiếp thì cũng sẽ làm đối tượng trung gian để trẻ khám phá đối tượng chính và các kiến thức mới. Vì vậy mà các bài hát thiếu nhi có ý nghĩa trong việc duy trì sự hứng thú của trẻ xuyên suốt hoạt động học nói chung và hoạt động cho trẻ làm quen với toán nói riêng.

Giúp trẻ giảm căng thẳng, mệt mỏi sau một tiết học căng thẳng và mệt mỏi, sau một quá trình tham gia khám phá và tiếp thu kiến thức của hoạt động học cho trẻ làm quen với toán, tuy có dùng những phương pháp để duy trì sự hứng thú của trẻ. Nhưng đa phần trẻ sẽ đều cảm thấy căng thẳng và mệt mỏi. Vì lứa tuổi của trẻ còn rất nhỏ đang ở tuổi ăn tuổi ngủ và chơi. Tuy nhiên hoạt động học dành cho trẻ là cần thiết, nhưng trẻ vẫn sẽ cảm thấy căng thẳng và mệt mỏi sau một quá trình tiếp thu kiến thức. Và những giai điệu vui tươi, rộn rã chính là góp phần vào việc giúp trẻ tiếp tục hứng thú tham gia vào các hoạt động tiếp theo, cũng như tạo ấn tượng cho những lần học sau của trẻ.

2.2. Định hướng sử dụng các bài hát thiếu nhi vào trong hoạt động học cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán.

Dựa vào cấu trúc của một hoạt động học nhằm giúp trẻ mầm non làm quen với toán, chúng tôi đã phân tích và đưa ra những định hướng sau:

Đối với hoạt động ổn định, là hoạt động đầu tiên của một hoạt động học nói chung và hoạt động học cho trẻ mầm non làm quen với toán nói riêng. Ở hoạt động này giáo viên cần ổn định tổ chức lớp và gây hứng thú để hướng trẻ tới hoạt động học. Do đó, giáo viên có thể sử dụng các bài hát thiếu nhi, các câu chuyện, câu đố, thơ... để trò chuyện hướng về chủ đề, chủ điểm nhằm gây hứng thú hướng trẻ vào hoạt động học. Và các bài

hát thiếu nhi được sử dụng với mức độ thường xuyên hơn những hình thức khác như kể chuyện, thơ, câu đố, trò chơi... vì bài hát thiếu nhi với ưu điểm có số lượng bài hát dành cho thiếu nhi nhiều, đa dạng về chủ đề, phong phú về lời ca. Khi lựa chọn các bài hát thiếu nhi để sử dụng vào hoạt động học cần phải đảm bảo được bài hát phải phù hợp với chủ đề của hoạt động, sử dụng các bài hát có tính chất kêu gọi, thu hút, gợi mở. Trong bài hát phải đặt ra một nội dung mới nào đó để trẻ khám phá. Các bài hát được sử dụng vào hoạt động ổn định thường là những bài hát đã quen thuộc với trẻ, và trẻ đã thuộc các bài hát đó.

Đối với hoạt động trọng tâm

**** Ôn luyện những kiến thức, kỹ năng đã học***

Ôn luyện những kiến thức, kỹ năng đã học làm cơ sở cho việc học những kiến thức, kỹ năng mới. Trong quá trình ôn luyện, giáo viên cần hướng sự chú ý của trẻ tới nhiệm vụ mới cần giải quyết. Quá trình tuy không nhất thiết sử dụng các bài hát thiếu nhi nhưng chính bài hát thiếu nhi được sử dụng trong hoạt động ổn định là sự gợi mở để hướng đến cho trẻ ôn lại các kiến thức và kỹ năng đã học. Vì vậy ở hoạt động này ta có thể tìm thấy dấu tích của các bài hát thiếu nhi với vai trò khá đặc biệt của nó.

**** Học kiến thức, kỹ năng mới***

Trẻ cần được tích cực hoạt động với đối tượng theo một trình tự nhất định bằng mọi giác quan, dưới sự hướng dẫn của giáo viên, trên cơ sở đó trẻ nắm được kiến thức cùng với phương thức hành động.

Trong quá trình trẻ hoạt động với đối tượng, giáo viên dùng các câu hỏi gợi mở để hướng trẻ chú ý tới dấu hiệu toán học và mối quan hệ toán học cần nhận biết và dạy trẻ phản ánh chúng bằng lời nói.

Trong hoạt động này ta có thể sử dụng các bài hát thiếu nhi và có thể không. Tuy nhiên nếu sử dụng thì chúng ta chỉ nên sử dụng nhạc nhẹ nhàng và không lời.

**** Luyện tập nhằm củng cố kiến thức, kỹ năng đã học***

Đây là hoạt động sau hoạt động dạy kiến thức, kỹ năng mới cho trẻ. Sau một hoạt động đòi hỏi sự tập trung, chú ý cao và tư duy nhiều. Vì vậy trong hoạt động này rất cần sự can thiệp của một điều gì đó để giúp trẻ bớt sự căng thẳng và mệt mỏi. Và các bài hát thiếu nhi có thể làm được điều đó. Ở hoạt động này giáo viên thường sử dụng hình thức tổ chức trò chơi với nội dung kiến thức vừa học trên nền nhạc của các bài hát thiếu nhi quen thuộc (có lời hoặc không lời). Các bài hát thiếu nhi ở hoạt động này cần có giai điệu vui tươi, có tiết tấu hơi nhanh, có tính chất cổ vũ cho trẻ hứng thú vào trò chơi và chơi với nhịp điệu nhanh, mạnh và tăng hiệu quả của trò chơi. Vừa giúp trẻ bớt căng thẳng, mệt mỏi sau một tiết học toán khô khan và có phần nhàm chán, vừa giúp trẻ ôn luyện kiến thức một cách tự nguyện, vui vẻ. Trẻ tiếp thu kiến thức một cách tốt nhất.

Đối với hoạt động kết thúc, giáo viên có thể sử dụng bài hát chính để bật lên lúc cho trẻ cùng với cô thu dọn đồ dùng cùng với cô. Lúc này cho trẻ nghe vừa giúp trẻ kết thúc hoạt động một cách vui vẻ vừa giúp trẻ ghi nhớ hơn những gì mà trẻ vừa được học.

2.3. Lựa chọn bài hát thiếu nhi sử dụng trong hoạt động học cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán

Chọn bài hát nào? Chọn bao nhiêu bài thì vừa đủ? Nội dung và nhịp điệu như thế nào?... Đó có thể là những câu hỏi mà các GV mầm non thường khó khăn khi trả lời. Vì vậy chúng tôi đã nghiên cứu và đưa ra một số ý kiến như sau:

2.3.1. Dựa vào nội dung của hoạt động học cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán

Các bài hát thiếu nhi sử dụng trong hoạt động học cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán cần phải có nội dung phù. Nội dung của bài hát chúng ta có thể khai thác được để sử dụng chúng trong việc cho trẻ ôn kiến thức, kỹ năng cũ cũng như hình thành kiến thức và kỹ năng mới. Giữa nội dung của bài hát và nội dung của hoạt động cần phải có sự tương phổ lẫn nhau.

Thứ nhất, khi chọn bài hát ta cần phải biết nội dung bài hát đó nói về điều gì và nội dung của hoạt động là gì. Sau đó ta cần phải tư duy dạng ước thử để biết được là bài hát này có phù hợp để dẫn dắt vào hoạt động hay không. Nghĩa là bài hát cần phải có một đối tượng nào đó để chúng ta có thể dẫn dắt vào hoạt động. Ví dụ như với nội dung “Dạy trẻ gộp 2 nhóm đối tượng và đếm” cho trẻ 5-6 tuổi ta có thể sử dụng bài hát “Màu hoa” vì đây là bài hát dành cho trẻ 5-6 tuổi và trong có một đối tượng để chúng ta sử dụng giúp trẻ học kiến thức, kỹ năng mới đó là gộp, đếm.

Thứ hai, ngay trong bài hát mà chúng ta lựa chọn có cả kiến thức, kỹ năng cho trẻ làm quen. Ví dụ như bài hát “quả bóng” trong tiết dạy trẻ nhận biết khối cầu khối trụ. Quả bóng là vật có hình cầu, từ đó ta có thể sử dụng nó để giúp trẻ nhận biết khối cầu.

2.3.2. Dựa vào chủ đề của hoạt động

Việc chọn bài hát để sử dụng vào trong hoạt động cho trẻ làm quen với toán cần được cân nhắc kỹ lưỡng. Hoạt động giáo dục nói chung và các hoạt động học có chủ đích nói riêng ở trường mầm non đều được thực hiện theo chủ đề. Chủ đề có thể theo kế hoạch chung của toàn trường hoặc của từng bài học. Tuy nhiên trong quá trình tổ chức thực hiện các hoạt động ở trường mầm non, GV cần chú ý tôn trọng chủ đề đã xác định từ đó có những định hướng, lựa chọn các nội dung, phương pháp và phương tiện dạy học phù hợp, trong đó bao gồm cả việc lựa chọn các bài hát đưa vào trong mỗi hoạt động.

Các chủ đề trong chương trình giáo dục mầm non gồm có: Trường mầm non, Bản thân, Gia đình, Thế giới động vật, Thế giới thực vật, Nghề nghiệp, Nước và một số hiện tượng tự nhiên, An toàn giao thông, Quê hương đất nước...

2.3.3. Dựa vào độ tuổi của trẻ

Trẻ mầm non có sự chênh lệch rõ nét về nhận thức, hứng thú và cảm nhận âm nhạc dựa vào từng độ tuổi. Vì vậy khi chọn các bài hát thiếu nhi để sử dụng trong hoạt động làm quen với Toán cần chú ý đến điều này. Cụ thể:

Đối với tuổi 3-4, trẻ có thể hát được cả câu ngắn hoặc cả câu dài trong bài hát quen thuộc, nhận ra các giai điệu quen thuộc, hát đi hát lại 1 bài hát, lặp đi lặp lại từ ngữ,

thích thêm từ vào bài hát, thích làm quen với nhạc cụ, biết nghe dạo nhạc, vỗ tay nhanh chậm theo nhịp điệu bài hát.

Đối với trẻ 4-5 tuổi, trẻ hiểu được yêu cầu thể hiện sắc thái bài hát, thể hiện các động tác trong điệu múa, biết hoà giọng mình với tập thể một cách thành thạo. Trong các động tác vận động, trò chơi, trẻ đã biết mô phỏng hình tượng, thích trò chơi vận động phân vai, giả làm mèo, gà... thích thêm bớt từ của bài hát hoặc sáng tạo nhịp điệu mới, trẻ rất thích nhạc cụ.

Đối với trẻ 5-6 tuổi, trẻ có khả năng tri giác toàn vẹn hình tượng âm nhạc cùng với những kinh nghiệm được tích lũy từ trước. Trẻ có thể chuyển đổi điệu bộ theo âm điệu, biết kết hợp khăng khít giữa thời gian với âm nhạc, vận động phối hợp toàn thân với 1 trình tự tương đối phức tạp trong các điệu múa hay tái hiện 1 số tiết tấu khó. Trẻ có nhu cầu hoạt động âm nhạc, biết thể hiện nhạc cảm khi hát múa. Trẻ có ấn tượng sau khi nghe nhạc qua đài, xem băng đĩa..., biết so sánh một vài thể loại âm nhạc về âm thanh, tính chất, lời ca.

Vì các bài hát dành cho lứa tuổi thiếu nhi là các bài hát có ca từ đơn giản, tiết tấu rõ ràng, giai điệu dễ nhớ, dễ tưởng tượng. Các bài hát đưa vào sử dụng trong chương trình giáo dục âm nhạc cho trẻ nói chung phong phú về nội dung và thể loại, lời ca gần gũi với trẻ, dễ hiểu và dễ nhớ, chủ yếu được các tác giả viết ở ba tính chất là bài hát vui - sôi nổi, bài mang tính trữ tình và bài mang tính hành khúc. Về giai điệu tiết tấu, đa số các bài phù hợp với trẻ.

2.3.4. Dựa vào thời điểm hoặc các yếu tố khách quan

Việc lựa chọn các bài hát thiếu nhi trong hoạt động cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán ở trường mầm non, ngoài việc phải dựa vào nội dung của hoạt động cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán cũng như chủ đề và độ tuổi của trẻ trong hoạt động thì chúng ta cũng cần phải quan tâm đến các thời điểm hoặc các yếu tố khác. Từ đó chúng ta mới thật sự lựa chọn các bài hát thiếu nhi vào trong hoạt động học cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán một cách phù hợp và hiệu quả nhất.

Vậy để lựa chọn bài hát thiếu nhi vào hoạt động học phải phù hợp với từng thời điểm và các yếu tố khách quan nghĩa là gì?

Thứ hai chính là phải dựa vào các yếu tố khách quan gồm: thời tiết (trời nắng, trời mưa), các mùa trong năm (mùa xuân, mùa hè, mùa thu, mùa đông), các ngày lễ (8/3 - Ngày quốc tế phụ nữ, 20/11 - ngày nhà giáo Việt Nam...)

2.4. Một số kết quả minh họa cách sử dụng bài hát thiếu nhi trong hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với toán

Tên bài học	<i>Đề tài:</i> Ghép tương ứng 1:1 để so sánh số lượng 2 nhóm
Chủ đề	<i>Chủ đề:</i> Thế giới thực vật
Độ tuổi	<i>Độ tuổi:</i> 3-4 tuổi
Thời gian	<i>Thời gian:</i> 15- 20 phút

Mục đích, yêu cầu	<i>Kiến thức</i> - Nhận biết được ghép tương ứng 1:1 giữa 2 nhóm đối tượng - So sánh được số lượng 2 nhóm vật bằng cách ghép 1:1 <i>Kỹ năng</i> - Thực hiện được kỹ năng ghép 1:1 để so sánh số lượng của 2 nhóm đối tượng. - Sử dụng được các ngôn ngữ diễn đạt mối quan hệ số lượng giữa 2 nhóm như: nhiều hơn, ít hơn, nhiều bằng nhau <i>Thái độ</i> - Tích cực tham gia vào hoạt động và vận dụng được bài học vào cuộc sống thực tiễn.
Hoạt động trọng tâm	<i>Hoạt động 1:</i> Ôn nhận biết nhiều hơn - ít hơn bằng cảm tính từ đó mới dẫn dắt vào tình huống nhận biết nhiều hơn ít hơn bằng kỹ năng. <i>Hoạt động 2:</i> Hình thành kiến thức và kỹ năng mới cho trẻ về ghép 1:1 và so sánh số lượng giữa hai nhóm. <i>Hoạt động 3:</i> Luyện tập củng cố kiến thức kỹ năng cho trẻ về ghép 1:1 và so sánh số lượng giữa hai nhóm.
Bài hát được lựa chọn	- <i>Bài hát chính:</i> “Hoa trường em”, tác giả Dương Hưng Bang - <i>Bài hát hỗ trợ:</i> “Ra chơi vườn hoa”
Phân tích cách sử dụng bài hát trong từng hoạt động	<i>Hoạt động ổn định</i> - Bài hát “Hoa trường em” là bài hát phù hợp với trẻ 3-4 tuổi và chủ đề thế giới thực vật của hoạt động. - Bài hát “Hoa trường em” được sử dụng trong hoạt động ổn định giúp gây được sự chú ý của trẻ vào hoạt động. - Đồng thời bông hoa được nhắc đến trong bài hát làm đối tượng để trẻ khám phá ghép tương ứng 1:1 để so sánh số lượng 2 nhóm - Bài hát “Hoa trường em” là bài hát chính xuyên suốt của hoạt động học cho trẻ làm quen với toán trong giáo án này. <i>Hoạt động trọng tâm</i> - <i>Ôn luyện kiến thức, kỹ năng cũ:</i> Bông hoa trong bài hát vẫn được sử dụng làm đối tượng để trẻ ôn nhận biết nhiều hơn – ít hơn bằng cảm tính - <i>Dạy kiến thức, kỹ năng mới:</i> Bông hoa xuất hiện trong bài hát đầu bài vẫn được sử dụng để trẻ khám phá và tìm hiểu kiến thức mới đó là dạy cho trẻ kỹ năng ghép 1:1 và so sánh 2 đối tượng. - Ở trò chơi luyện tập nhằm hình thành kiến thức, kỹ năng, giáo viên sử dụng bài hát thiếu nhi với giai điệu nhẹ nhàng bài hát “Hoa trường em” để làm nhạc nền cho trẻ chơi. Nếu nghe nhạc có tiết tấu nhanh, rộn ràng trẻ sẽ mất tập trung trẻ sẽ không nghe rõ được yêu cầu của cô dẫn đến làm sai yêu cầu hoặc làm sai yêu cầu. - Trò chơi 2: Giáo viên cho trẻ chơi trò chơi vận động, Ở trò chơi này bài hát thiếu nhi đóng vai trò rất quan trọng vì có bài hát thì mới có thể chơi được trò chơi. Ta có thể sử dụng bài hát “Ra chơi vườn hoa” để làm bài hát cho trẻ chơi. Bài hát được sử dụng phù hợp với chủ đề có tính chất vui nhộn, vừa giúp trẻ ôn luyện được kiến thức vừa làm trẻ bớt căng thẳng và mệt mỏi. <i>Kết thúc</i> Giáo viên có thể sử dụng lại bài hát “Hoa trường em” trong lúc trẻ cùng cô thu dọn đồ dùng.

3. KẾT LUẬN

Để sử dụng các bài hát thiếu nhi vào trong hoạt động học cho trẻ 3-6 tuổi làm quen với toán một cách hiệu quả thì chúng tôi thấy rằng điều quan trọng nhất đó chính là chúng ta cần phải lựa chọn bám sát vào nội dung của hoạt động. Bởi vì các nội dung của hoạt động cho trẻ làm quen với các biểu tượng toán học sơ đẳng đòi hỏi phải cung cấp cho trẻ kiến thức có độ chính xác cao. Do đó các bài hát thiếu nhi được sử dụng trong hoạt động cho trẻ làm quen với toán phải được lựa chọn một cách kỹ lưỡng để nội dung của bài hát và nội dung của hoạt động cho trẻ làm quen với toán có sự tương hỗ với nhau. Ngoài ra hoạt động cho trẻ làm quen với toán mang tính chất trừu tượng mà ở độ tuổi của trẻ thì trẻ sẽ hơi khó khăn và vất vả trong việc tham gia hoạt động cũng như tiếp thu kiến thức của hoạt động. Do đó việc lựa chọn bài hát như thế nào để có thể phát huy tác dụng của bài hát đối với hoạt động cho trẻ làm quen với toán như khuyến khích, động viên hay tạo hứng thú, cũng như giúp dẫn dắt trẻ đến với những đối tượng giúp trẻ tiếp thu các kiến thức toán học một cách dễ dàng. Đó cũng là điều mà chúng ta cần lưu ý và quan tâm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] A. Xokhor (1976). *Vai trò của giáo dục âm nhạc* (Vũ Tự Lân dịch), Hà Nội.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (4/2017). *Chương trình Giáo dục Mầm non*, NXB Giáo dục Việt Nam.
- [3] Đinh Thị Nhung (2000). *Toán và phương pháp hình thành biểu tượng toán học sơ đẳng cho trẻ mầm non*, NXB Đại học Quốc gia, Hà Nội.
- [4] Đỗ Thị Minh Liên (2008). *Lí luận và phương pháp hình thành biểu tượng toán sơ đẳng cho trẻ mầm non*, NXB Đại học sư phạm.
- [5] Hoàng Văn Yến (1999). *Nghệ thuật âm nhạc với trẻ Mầm non*, NXB Giáo dục.
- [6] Hoàng Văn Yến (2007). *Trẻ Mầm non ca hát*, Vụ giáo dục Mầm non, NXB Âm nhạc.
- [7] Vụ Giáo dục Mầm non (2015). *Trẻ Mầm non ca hát* (Tuyển tập các bài hát nhà trẻ mẫu giáo), NXB Âm nhạc.
- [8] <http://vtv7.gov.vn/tin-tuc/ban-da-biet-ve-vai-tro-cua-am-nhac-doi-voi-su-phat-trien-cua-tre-383>.

Tittle: SELECTING AND USING CHILDREN'S SONG IN LEARNING ACTIVITIES TO HELP PRESCHOOL CHILDREN FAMILIAR WITH MATH

Abstrart: Identify the roles and meanings of children's songs for children's development and for math familiarization activities. on that basis, researching the selection and use of children's songs contributes to improve the quality and efficiency of activities for children to get used to math through learning activities in preschool.

Keywords: Children's song, preschool children, preschool.